

„Mennyből az angyal lejött hozzátok, pásztorok,
pásztorok!

Hogy Betlehembe sietve menvén, lássátok, lássátok,
tök,

Istennek Fia, aki született jászolban, jászolban,
Ő leszen néktek Üdvözítőtok valóban, valóban.

Mellette vagyon az édesanyja, Mária, Mária;
Barmok közt fekszik, jászolban nyugszik, szent
Fia, szent Fia.

El is menének köszöntésére azonnal, azonnal
Szép ajándékot vivén szívökben magukkal, ma-
gukkal.

A kis Jézuskát egyenlőképen imádják, imádják,
A nagy Uristent ilyen nagy jóért mind áldják, mind
áldják.”

(Szentmihályi: Énekes-könyv, 1798)

***

Szerkesztői előterjesztés – jónak látod-e, Te is kedves
Olvasó, hogy az alábbi mottó, minden lapszámunkon
megjelenő legyen?

**«Az emberi elköteleződés folyóirata – család-
dunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Or-
szága megvalósulásáért.»**

„Nem lehet vakon élni. Jézus sem élt vakon. Tudta, hogy
tehetetlen az urakkal szemben: Az Emberfiának embe-
rek (Kaifás főpap, a szadduceusok) kezébe kell kerül-
nie... Politizált, és nem tolt a szekerüket. A szegények-
nek hirdette jóhírét és nem a gazdagoknak. Ma az
politizál helyesen, aki kivonja magát a multimilliárdosok
nemzetszegényítő műveletei alól. (...)

Ma az politizál helyesen, aki itt hagyja a várost, falura
költözik, és megtermeli háztáji gazdálkodásban azt, ami
kell neki az élethez. (...) Lehet úgy politizálni, ahogyan
Jézus is politizált.”

(Bulányi György: Politizáljon-e a Bokor? Koinónia, XVI.
évfolyam 10. szám, 2009. október)

***

BULÁNYI GYÖRGY 60 ÉVE ÍRTAM

A Szűz méhében fogan és fiút szül. A neve
Emmánuel lesz, azaz velünk az Isten. Izaiás szavát: "Az
Úr elküldött engem örömhírt vinni a szegényeknek, a
szelideknek, az elnyomottaknak" -ez az Emmánuel ma-
gára értelmezi a názáreti zsinagógában. És elkezdődik
ez a szegényekhez küldetés már a betlehemi éjszaká-
ban. El, mert az angyali sereg a pásztorokat küldi el
elsőül hozzá. Jeruzsálem előkelőit, a királyt, a papi feje-
delmeket, az ároni papságot, az előkelőket, a lágyruhá-
sokat, a gazdagokat nem értesíti. Inkább a pásztorokat.
Ezek voltak közel hozzá. Emmánuel közéjük ment meg-
születni. Az ő világukba. Az alkalmi istállóul használt
barlangba. Oda jött el az ég Királya.

Megkérdezzük Téged, betlehemi Kisdéd, miért a
szegényekhez jöttél? Miért a szegényeknek akarod hir-

XVI. évfolyam 12. szám

2009. december

TARTALOM:

A Koinónia régebbi számai elérhetők: www.bulanyi.hu

Bulányi György, 60 éve írtam	1619
Hanyecz Tamás, Fivérem Nap és...	1621
Sarló Csaba, Böszörmény...	1622
Internet, Lám, így is lehet!	1623
Bacher Iván, Régi könyvesek	1624
P. Szabó Barnabás, Mit tehetsz?	1625
Tóth Ferenc, Indokolja-e...?	1626
Bulányi György, Bokor-Jeruzsálem	1627
Domin Károly, Árpádházi Szt. Erzsébet	1628
Internet, Látunk-e felnőtten mindent?	1629
Inczedy Péter, Miről jut eszembe...	1630
Faragó Ferenc, Tanyai szilánkok	1630

Szerkesztőség: Bulányi György, 1052 Bp., Piarista köz 1.
V./505.

Elérhetőség: bulanyi@freemail.hu, 06-1-48644-62;
faragoferi@gmail.com, 06-20-9872-982

A kéziratok lezárásának határideje a tárgyhoz előtti második
hónap utolsó napja.

detni az örömhírt? Azt, hogy megnyílt a végtelen és eltöröl-
d a halált? Miért istállóba mentél megszületni? Miért ez a kí-
nos és kellemetlen egyoldalúság? Átvitethetted volna maga-
dat az egyik főpap meleg házába.

Mosolyogsz reánk Te, emberré lett Isten? De félek ettől a
szalmáról jött emberi mosolytól. Miért találd rendjén való-
nak, ami semmiképpen sincs rendjén? Felelj nekünk! Ki
akarsz fosztani bennünket? Tönkre akarsz tenni bennünket?
Szalmára akarsz minket is fektetni? Miért akarsz szegénnyé
tenni bennünket? Miért jöttél ide istállóba? Miért jászolban
fekszel? Miért állati meleggél melegszel? Miért falusi ács az
apád? S ha már nem tudom miféle furcsa ízlésből így csinál-
tad mindezt, legalább kiakaszthatnál egy táblát. Valahogy
ilyenformán: Karácsonyi öröm! Megtekintés vételkényszer
nélkül! Jó, jó! Kilehet jönni, meg lehet úszni vételkényszer
nélkül is. De rámosolyogsz az emberre, letérdelteted, s
utána már hiába is akarnék menekülni. A karácsonyi öröm
ott bent marad az istállóban, és nem tudok többé nélküle
élni. Miért szólsz az angyalok által, hogy Te adod szívembe
a békéséget? Miért szól mosolygásod felém? Hogy Te,
emberré lett Isten értesz engem a szívem mélyéig, engem,
aki - ha rám nézel - már tudom is, hogy ember vagyok, aki-
nek Istennek kell lennie! Miért nézel úgy rám, hogy belém kell
vágódnia a megvilágosodásnak, hogy Te, Istenem, aki

ember is vagy, Te tudod megmutatni nekem, - aki ember vagyok, de az Isten életébe vagyok meghíva, - az utat. Te, szalmán fekvő Kisdéd, miért delejezed belém, hogy betlehemi nyomorúságod az én utam? Hogy Te vagy az Út? Miért nézel úgy reám, hogy ne legyen többé nélküled életem, csak vergődésem? Miért akarod elhíttetni, Te istállóba szorult Koldus-Jézus, hogy csak a Te utadon van Élet? Miért ez a lenyűgöző, letérdeltető, kegyetlen és feltétel nélküli mosoly?

Nézd, Te betlehemi Kisdéd: felöltöztetünk bársonyba, puhába. Eltitkoljuk alacsony, kínos és kellemetlen származásod. Ragyogni fogsz, mint a bíborban születettek. Átviszünk Jeruzsálembé, vagy Párizs legelőkelőbb negyedébe, palotába, fényesbe és nagyba. Ringó, menyegyzetes, csipkés, pelyhes bölcsoébe, kandalló melegéhez. Selymek, és brokátok fognak suhogni körülötted. Rózsálgetek illata fog áradni a körülötted forgók ruháiból. Mosolyogj hát, s mondd, hogy tegyük! Nincs áldozat, amit meg ne érne nekünk, hogy kimenthessünk ebből a számunkra oly kínos helyzetből. Miért komorodsz el? Miért csinálsz úgy, mintha jól éreznéd magad ebben a nyomorúságban? Miért állsz utunkba szegénységed megmásíthatatlan tényével? Miért nem akarsz egy kis történelemhamisításba belemenni? Miért zavartad meg egyáltalán a történelmet? Ezek a napok valamikor szaturnáliák voltak, a szaturnuszi bőség ünnepei. Mit szegénykedel bele szalmáddal, a bőségbe? Miért rontod el szaturnáliásnak akart karácsonyi örömeinket? Mondd, Jézuska, miért kellett Neked ilyen kevés? Miért nem voltál igényesebb? Miért mosolyogsz felém, hogy Neked éppen ennyi elég volt, hogy elhozzad az örömhírt, hogy megszerezted nekünk a mindent? Te, aki született *Ur* vagy, azaz *Ur* vagy öröktől fogva, teremtetlenül, hogyan viselkedhettél így?

Szólj, Jézus, hozzánk! Mondd, miért akarsz kifosztani? Miért jöttél közénk lehetetlen példájú életteddel? Miért üresítetted így ki magadat? Te, akinek a minden a birtoka, miért vetted fel az ember, a szolga alakját, miért vállaltad egyáltalán az embersors nyomorúságát? S azt is töretlenül végig. Miért? Miért? - Értsd meg, hogy Te teheted, amit akarsz, semmi közünk hozzá. Isten vagy, nem tudunk beleszólni a dolgaiba.

De értsd meg, hátunkon is csattan az ostor! Lenyűgözől és hívsz magad után, Te istállóban, jászolban fekvő Kisdéd!

Békesség! Békesség a jóakarató embereknek! Halom az angyalok énekét, és meglassul lázasan dobogó szívem verése. Meglassul és elcsendesül. El, olyannyira, hogy kezdem hallani a Kisdéd szavát, kezdem megérteni mosolyát. Ezt mondja: Értem, amit mondasz. Látom, miért ver lassan a szíved. De nem tudod, mit beszélsz. Nem, mert ha tudnád, nem mondanád. Szegény szerencsétlenem, hát nem érzed, hogy magad ellen beszélsz? Miért lett fájó és szorongó a szíved, miközben elsírtad butuska szíved sok ostobaságát. Figyelj csak rám, megérted majd: nincs más mód a boldogságra, csak ha kifosztalak. Nem érted? Figyelj csak! Magad is tudod, nincsen semmi sem nélkülem, csak én tudlak gazdaggá tenni. Csak én tehetem, hogy legyen valamid. Mi neked a bársony, és mi neked a puha? Ha lesz bársonyod, és lesz ruhád, annál gyötrőbb lesz a vágyad a még puhábbra, a még bársonyosabbra. Mi neked a csillogó város? Hiszen ha odakerülsz, nem érdekel már, csak a legcsillogóbb, melyet féltékeny kézzel rejt el előtted a Holnap, a Jövő vagy a Soha. Mi neked a palota? Mikor fogsz eljutni meg nem nyírbált

gyermekálmaidnak kacsalábon forgó üveg-ezüstgyémánkastélyába? Mi neked a kandalló melege, amikor nem tudja felmelegíteni a szívedet, melyet a magamérol, a hűvös éjszakában is izzóan meleg szívről mintáztam? Mi neked a gazdagság, hiszen egyre nyomorultabb, egyre kietlenebb és egyre szegényebb leszel tőle?! Kéjekbe kell fojtanod magad, mámorba kell mártanod gyötrő ürességed, csak hogy felejtssd koldus szegénységed! Mit akarsz a bőséggel? Hiszen megcsömörlesz tőle! Le kell fékezned vágyaid, kevesebbre kell szorítanod magad csak, hogy meg ne öljön a vágyad. Fáradt-öregem kell biztatgatnod magad: "Csak a szerénynek nem hoz vágya kint." Emlékszel a meséből a királyra, aki hiába vett magára száz kabátot, hiába fűttette ájulásig a kandallókat? Fázott szegény, fázott nagyon. Miért akarsz te is a vágyaknak ilyen szerencsétlen király lenni? Miért akarsz a nyomorúság koldusútjára jutni kabáttal és palotával, bársonnyal és kandallóval?

Szegény szerencsétlenem, miért akarsz boldog lenni abban, amiben nincsen számodra boldogság? Miért akarsz töltekezni kabáttal, meleggel, bársonnyal, palotával, amikor végtelen a vágyad, és ezek az életpótlékok mind végesek. Olyan csúfosan és koldus végesek, hogy ha egy kicsit többet veszel magadnak az éppen elégnél, azonnal tönkretesz, nyomorult szegénnyé varázsol. Érted már, miért mondtam, hogy nem tudod, mit beszélsz? Hát miért akarod a kielégíhetetlenség és a csömör pokoli nyomorúságát? Miért akarsz úr lenni, mikor nincs birodalom itt a földön, amely elég lenne vágyadnak, mely meg tudná melegíteni fázó királyi szívedet? Kérdezted tőlem, miért akartam, miért lettem ember, mikor Isten vagyok? Én visszakérdezlek: miért akarsz megmaradni csupán lélegző-gondolkodó embernek? Miért? Amikor meghívtalak magamhoz testvéremnek, fiúnak az Atyához, hogy örökös légy velem! Szerencsétlenem, miért akarsz ember maradni, amikor istennek hívtalak? Ó, te szegény földre süttött szemű, fekete szemüvegű vaksi, emberhorizontú! Hát miért nem nézel legalább a Napba? A Napba...hiszen tudod, hogy az Invictus Sol, a Győzhetetlen Nap ünnepén jöttem a világba. Akkor, amikor megfordul az év, és világosság lesz a sötétségből. Miért akarsz kevesebb lenni önmagadnál? Nézz fölfelé!

Nem csak a Napba, de azon is túl! A vágyaid horizontjába. A beteljesülésbe. Végtelen a vágyad, tehát a Végtelenre. Érted-e már, hogy vágyad lázát nincs semmi véges, ami hűtse? Gödör vize a tengert be nem tölti. Érted-e már, miért nincsen út számodra Városon, Palotán, Bársonyon, Ambrózián és Nektáron keresztül? Érted-e már, hogy szánalmasan szegény az, aki itt gazdagodásból akar gazdag lenni? Látod-e ennek az útnak sötét reménytelenségét? Ugye, nem tudtad, hogy mit beszéltél? Hogy örült és ostoba dolog hinni a "haladásban"? Abban, hogy e „haladás”, gazdagodás, életszínvonal gazdaggá teheti az embert? Micsoda paródiája ez a hitnek! A kétségbeesés hite! Mert hinni valamiben kell! Hát, ha másban nem, a lehetetlenben. Hogy végtelen vágyat megenyhít valamikor a véges. Hogy Isten-igényt kielégíthet valaha is, ami kevesebb nála. Ugye érted már, hogy nem a haladás az üdvösséged? Hogy ebben a haladás-üdvösségben reménykedni, mint boldogságban, reménytelen. Mert millió végtelen vágyú ember ront neki a végesnek, egynek is kevés volna, hát még mikor milliók rohannak. Az egymást marás féltelen harca, amely pusztítás öl, hogyan szülhetne boldogságot benned?! Nézz már bátrabban az én rágott jászlamra! Lásd, megsimogatom! Ez nem fog boldogtalanságot okozni senkinek. Ezért nem fog vér folyni, mint a paloták

birtoklásáért. Nem fogja ezt elirigyelni senki sem a másiktól. Nem fog gyűlöletet szülni. Gyűlöletet, amely öl, pusztít, és mindenkit szegénnyé tesz. Nem jön ki a te gazdagodni vágyadból, nem születik meg az a valami, ami nélkül nincs gazdagság. Valami, ami én vagyok. Vagyok, akár itt a jászolban, akár a Szentháromságban. Ennek a nyomorúságában és annak a fölségében. Valami, aminél nem nagyobb az Isten sem, mert az Isten maga is az. Nem jön ki belőle az egyetlen boldogító: a Szeretet!

Mert téged nem boldogíthat más, csak én. Csak én, a Szeretet Istene, a hatalmas, a gazdag, a mindent bíró. Én, aki a Végtelen vagyok. S aki mégis odahagytam a végtelen Isten alakját, s eljöttem közéték a véges, az ember alakjában. Én, a gazdag, aki mégis kiüresítette magát, hogy csak ez az istálló jusson cserébe a menyért. Én, az Úr, a hatalmas, aki szolga lettem. Elemek, és hideg kiszolgáltatottja, és rászorulója az állat melegének..., én, akinek semmi sem hiányzik, mert minden az enyém. Érted már, hogy miért vagyok számodra én az egyetlen lehetőség? Miért csak erre nyílik számodra út a boldogság felé? Meg tudod-e látni, hogy csak erre nyílik számodra méltó, vágyad kielégítő perspektíva? Ha bársonyban jársz, és palotában hálsz, mit csinálsz a vágyaddal? Amikor már nincsen bársonyabb, és nincsen palotább, végtelen vágyad merre viszed? De lásd, ez a szalma, ez a koldusi hely nem ilyen ügyefogyott. Ha mosolyogsz a testvéreidre, ha odaadod köntösöd felét, ha meghajtod értem fejedet, ha sírsz inkább, de maradsz a hidegben, hogy másnak melege legyen,... ha itt a jászolom tövén megtanulod az én végtelenségemet, a szerzés helyett az ajándék, az ingyen ajándék, a kegyelem végtelenségét, kitárul előtted a világ s a végtelen. Itt nem lesz hóhérod a vágy. Itt nem kell megállnod szerényen, magad mérsékelvén. Itt nem kell félned csömörtől, itt nem fogysz ki soha, itt adhatod azt, aminél többet adni nem lehet: egész önmagad. S meg nem állíthatnak, meg sem zavarhatnak. Egyetlen, amit tehetnek, hogy meggyorsítják a mindent odaadásod. Mint ahogy meggyorsítják majd az enyémet is... nem megszűnik, csak ott, fönn a hegyen, Jeruzsálemben, a Golgotán. Ki állíthat meg? Senki! Ki szakíthat el azoktól, akiknek oda akarod adni mindenedet, magadat egészen és telhetetlenül? Senki! Ahogy a szerzés végtelen vágya szembeállít mindenkivel, úgy fog az adás végtelen vágya összefűzni mindenkivel. Így fog megszületni a gyűlölet végtelen magánya helyett a mindent adásból az egység, az eggyé levés, a közösség,... egymást boldogító melege a szeretetnek. Annak a szeretetnek, amely én magam vagyok. Látod, én vagyok a te boldogságod. Jól megérezted, mikor szalmám, jászlam és nyomorúságom ellenére sem szaladtál el tőlem.

S most már talán érted egészen, hogy miért jöttem így? Ilyen szegényen, ilyen kifosztottan. Lásd, számodra semmi sincsen, amit magamévá kellene tennem, hiszen minden az enyém. Ez az én boldogságom, az isteni boldogság. S téged úgy teremtettek meg a magam mintájára, testvéremnek a Szentháromságban, hogy neked is csak ez lehessen a boldogságod. Azért nem tettem ki a táblát, hogy vételkényszer nélkül. A boldogságod, azaz léted legfőbb belső mozgatóereje kényszerít, hogy belenézz a szemembe. S azért nézek úgy rád, hogy jönnöd kell utánam barlangba és istál-

lóba, föld határáig és keresztfára mindenütt utánam. Ahova hívlak. És közben kifosztalak. Egészen, vagy majdnem egészen. Ha nagyon hű leszel, alighanem egészen kifosztalak, mert csak így lehetsz gazdag. Csak így lehet a tied az, amire vágyol, aminél kevesebb ki nem elégít: a Minden. Látod, ezért jöttem a szegényekhez. Ezért nem a gazdagokhoz, mert míg el nem kezdenek szegények lenni, szép sorjában odaadni mindenüket, amire nincs szükségük a további adáshoz, addig meg nem értenek engem. Ezért nem is megyek hozzájuk, csak hozzátok, akik akartok szegények lenni. Ezért jöttem a barlangba, az istállóba, ezért fekszem jászolban. Miért? Hogy téged boldoggá tegyelek. Mert ez az Isteni boldogság: másokat boldoggá tenni. Ez a tiéd is, s ezt bársonyból, palotából nem, ezt csak ebből a jászolból tudom elmondani neked. Ne félj tehát! Azt hoztam, amit vártál, örömet, boldogságot. Úgy legyen!

(Debrecen; 1949 - A debreceni közösségek karácsonyestjén olvastam fel.)

HANYECZ TAMÁS FIVÉREM NAP ÉS NŐVÉREM HOLD

Amikor felnézünk az égre, mit látunk? Látjuk a Napot, ha nappal van és a Holdat éjszaka. Őseink úgy tekintettek ezekre az égi testekre, mint Istenekre. Minden bolygónak, csillagnak külön személyiséget tulajdonítottak. Ilyen volt az egyiptomi kultúra, (Ré, mint Nap), ilyen volt a Babiloni nép és ilyen volt a Magyar Nép is. Manapság is sok olyan filozófia van, amelyek az égitestekre is – köztük a Földre is – mint élőlényre tekintenek. Nézzük meg, hogy az égitestekre lehet-e így tekinteni.

Első lépésként vizsgáljuk meg, hogy értelmezhetjük azt, hogy valami él. Bauer Ervin biológus ezt mondja az életről: „Az élőlények a halál állapotától kívánnak eltávolodni, energiát, vitalitást mutatnak, és céljuk ezt minél tovább, minél magasabb szintre emelni.”

Ez elfogadható megállapítás. Érdekes annyit hozzáfűzni, hogy ha az élőlényekre, mint komplex rendszerekre tekintünk, akkor egy bizonyos határig ellenállnak a támadásoknak és/vagy a hibáknak és esetleg ki is tudják azt javítani. (Gondoljunk csak arra, ha az ember megvágja magát, akkor néhány nap elteltével a seb eltűnik és az adott testrész olyan lesz, mint amilyen régen volt.)

Nézzük meg, hogy a fenti meghatározás hogyan illik az égitestekre.

A Nap, a Hold, a Föld, számos csillag és égitest, autonóm fizikai objektumnak tekinthető. Belső szerkezetük van, önálló rendszerekként értelmezhetők.

A Föld gyakorlatilag egy jól szervezett, Önálló, rendszerként működik, mely huzamos ideig fent tudja tartani magát. Ezt bizonyítják a Földben levő magma áramlások és hőmérsékleti változások, a lemez tektonika; a felszínen az időjárás mágneses terének változása és még sorolhatnám mennyi minden.

A Nap esetén is érdekes dolog áll tárul föl előttünk. Körülbelül 4 milliárd éve végez olyan öntevékenységet, amellyel 11 éves periódusokban mágneses teret termel – amely, takaróként védi a Naprendszert a Csillagközi gáztól és a Kozmikus sugárzás egy részétől – Napkitöréseket és Napfoltokat hoz létre. A Nap „szervezete” hasonlóan az ember szívéhez, ciklikus tevékenységet produkál és hasonlóan kifinomult. A Nap is, mint Önálló szervezet mutatkozik meg előttünk.

Ezek, és az ehhez hasonló jelenségek nem csak a Napra vonatkoznak, hanem az Univerzum valamennyi csillagára és bolygójára.

Grandpierre Attila a fizikai tudományok (csillagászat) kandidátusa szerint „A Nap és a csillagok is élőlények s bár nem fehérje alapúak, de mégis élnek. Ez egy másfajta létforma, ami az élet lényegét hordozza.”

Tekintsünk most úgy rájuk, mint komplex rendszerekre. A Föld a Nap és sok égitest képes bizonyos hibákat illetve támadásokat javítani, elhárítani. Például, ha a Nap felé valamilyen aszteroida tart, akkor az sok ezer kilométerre a Naptól elpárolog (atomjaira vagy még kisebb egységekre esik szét) még mielőtt a Napba csapódna. Hasonlóan viselkedik a légkör is a Föld esetén. Annyi különbséggel, hogy a Föld „védelmi rendszere” nem 5-6000 Celsius fokos, mint a Napé. Ezek a burkok (légkör, ózón pajzs, plazma híd, stb.) tulajdonképpen az adott égitest immunrendszerének tekinthetők, mely elhárítja vagy mérsékli a támadást, illetve sok esetben önjavító mechanizmusokat is beindít.

Ezek után vegyük szemügyre azokat az ősi hagyományokat, vallásokat és tanokat, amelyek az égitesteket élőlényekként figyelik. Ezek a világnézetek a Napot istenként tisztelik, mint Atyára néznek fel – Földet Anyánknak tekintik, ő a mi Föld Anyánk, Gaia. Ha jobban megnézzük nem is járnak messze az igazságtól. Nyilván a Nap isten, nem azonos a Keresztény egy Istennel. Mégis, ha belegondolunk, az embert a természet veszi körül, életének fenntartásához szükséges energiák, táplálékok innen meríthetők. A földi élet forrása a napfény, amit az ember megtapasztal és érzékel. Ilyen formában a Nap természet feletti élőlény. Jelenségei befolyásolják a földi életet. Ebből a szempontból az Ősök, valami olyan fontos igazságra jöttek rá, amit a modern fizika igazolni tud. Következésképpen ezek a tanítások egy magas és fejlett filozófiát hordoznak.

Tekintsünk rájuk Jézusi szemmel. Ha a Napot, Földet, csillagokat öntevékeny égitesteknek, vagy felettünk álló élőlénynek (kozmosz élőlénynek) tekintjük, akkor ezek nem állnak ellentétben, azzal, hogy: „Ne ölj!” „Mások tulajdonát ne kívánd”, „Boldogok, aki éheznek és szomjaznak az igazságot, mert majd eltelvek vele”, „Erkölcös és tiszta életet élj”, „Imádkozzatok ellenségeitekért”.

Sőt, ezek a tanítások segítik az embereket. Sajnos a társadalom eltávolodott a természettől, pedig az ember természetes közege: az erdő, patak, rét, kék ég és nem pedig a beton ház, benzín, az autópálya, stb.

Az embernek fontos, hogy kapcsolatba kerüljön a természettel, a Földdel, Éggel, Istennel és fontos, hogy tudja az Univerzum nem egy hallott üres tér, hanem élő, létező, szervezet, amiből energiát lehet meríteni.

*Fivérem, Nap és nővérem, Hold
Oly ritkán látlak, hallom hangotok
Nyomaszt a sok gyötrelmem és gond.*

*Fivérem, Szél és levegő ég
Nyisd ki szemem, hogy lássam ami szép
Körülölel a ragyogás, dicsfény.*

*Mert Isten műve minden teremtmény
Érzem jóságát és szívem újra él*

*Fivérem, Nap és nővérem, Hold
Most végre látlak, hallom hangotok
Megölelném az egész világot.
(Szent Ferenc)*

SARLÓ CSABA BÖSZTÖRPUSZTA. CÉL VAGY ESZKÖZ?

A magyarságért, így Böszötrpusztáért írok. A magyarság helyzete egyre romlik, ezért elsőrendűnek a hibák feltárását, kijavítását tartom.

Gondolataim a „Böszötrpuszta”, „Az egyház élő hitével összhangban” és a „Nyílt levél a Magyar Püspöki Konferencia főméltóságainak!” írások elolvasása után:

Ha a magyarság az életet választja, egy célja lehet csak, a Jézus-követés.

Mikor Jézus-követő a magyar?

Erre választ találhatunk Kölcseynél.

Kölcsey Ferenc az egyik legnagyobb magyar, Huszt című versében válaszol kérdésünkre:

„És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok ormán?

Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?

Messze jövőddel komolyan vess össze jelenkort;

Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

Kérésemre, Novák Gyuszi így értelmezte ezt a versrészletet:

„Számomra egyértelmű. Az előbbi két sor a kritika. A múlt lehet szép, de aki abból akar megélni, az élősdi. Ébresztő! Az utóbbi két sor a jézusi tanítással teljesen összhangban álló program. Istennek hála Kölcseynekért.”

Vagyis a múltnál fontosabb, a jövőt is figyelembe vevő jelen.

A reformkorban tudatosan támogatták a hazai ipart, bár az akkor is drágább volt. Nem elég évente egyszer támogatni a magyar kereskedőt, termelőt. Ha az év nagy részében a multiknál vásárolsz, hiába mentél Böszötrpusztára, rossz magyar vagy.

Kölcseyre rímelt a böszötrpusztai rendezvény „egy hivatalos megfogalmazása”: „A rendezvény célja, hogy egybegyűjtse a pártoskodás nélkül nemzetben gondolkodó magyar közösségeket és elegendő erőt és hitet adjon a résztvevőknek a további tettek megvalósításához.” Ehhez csak gratulálhatok.

Nem így éreztem, mikor a „Múlt” jelzésű részt olvastam. Félek, hogy sokan összetévesztették az eszközt a céllal. A múlt helyes ismerete szükséges, de még ez is csak eszköz a jelenhez, de a múlt újraélése csak menekülés a jelentől.

A „Jelen” jelzésű részt örömmel olvastam, csupán annyit fűzök hozzá, hogy akik a magyarság érdekei elleni hatalomban ismertté váltak, nekem nem hitelesek, sem ma sem holnap. Gondolok a magát ugyan nemzetinek és konzervatívnak nevező, de a szegénytelen ukrán-magyar szerződést aláíró, a mezőgazdasági feldolgozóipart kiárúsító kormánya, valamint a médiára, legyen az Kádár kori, vagy a nemzetközi tőke által üzemeltetett úgynevezett „Szabad Európa Rádió”.

A „Jövő” jelzésű résszel két helyen vitáznék.

„Egy felirat magyar bank létrehozásáról tájékoztatott.” A nemzetek fölötti bankrendszer ezt már korábban se engedte hazánkban. Lásd Ybl bank. Ma erősebbek, mint akkor voltak.

Több helyen olvastam Pio atya szavait. Akármilyen nagyra tartom őt, mégis a magyarságra nézve veszélyesnek tartom ezt a mondatot: „Kevés nemzetnek van olyan nagyhatalmú őrangyala, mint a magyaroknak, és bizony helyes lenne erősebben kérniük hathatós oltalmát országukra!”

Könnyen elhithetjük, hogy elég csak a sült galambot várunk és minden rendben lesz. Isten Jézusért se avatkozott bele a történelembe.

A „Spiritualitás” jelzésű részben olvasom: „imádkozó sámán-dobolás” és „sátrakban a révüléssel dobolások” Véleményem szerint soha nem voltak sámánaink.

Cser Ferenc: Gyökereink című könyvében írja: „A magyarok föltételezett hitvilágát többen és többféleképpen közelítették meg. Általános az a mód, hogy a magyar ősi hitvilágot a kutatók a környező népek hitvilágához mérik és keresik az azokkal lehetséges hasonlóságokat. Minthogy mind a germánok, a latinok, mind a görögök, de így folytathatnánk az egész eurázsiai környezetben, jól meghatározott panteonnal rendelkeztek, a magyar hitvilágban is elsősorban az eredetmondákat és az azokhoz szervesen kapcsolódó isteneket keresik a kutatók. Ezekre azonban a magyar mondavilágban a legszorgosabb kereséssel sem lehet rábukkanni. A kutatók általános válasza erre a kínos kérdésre az, hogy ilyenek bizonyára és föltehetően voltak, de a magyarból azok kikoptak. Ezért azután az a leggyakoribb eljárás, hogy a rokonoknak vélt népek hit- és mondavilágát egyszerűen átvétetik a magyarra, attól teljesen függetlenül, hogy ennek a magyar népi kultúrában vannak-e hagyományai, vagy nincsenek, azokból megalkotják a hiányzó magyart. Mint legkirívóbb példákra hivatkozom Zsirai, Ipolyi, Diószegi és Komjáthy munkáira, akik kijelentették, hogy a magyarok a korábbi mondákat, legendákat, vallási szokásaikat már úgy mond 'elfelejtették' és ezért ők a 'rokon népekéhez' nyúlnak vissza és azokból 'helyreállítják' azt. Hogy mit? Elsősorban az északi, a sámán hitvilágot. A magyar táltosból így egyszerre és azonnal sámán lesz.”

Természetes ezeknek a kutatóknak, hogy míg a művelt germán, latin, görög, valamint északi, akár még mindig vadászó-halászó „rokonaink” is megőrizték mondavilágukat, a bunkó magyar erre nem volt képes. Azóta ezekről az északi rokonokról kiderült, hogy nem is rokonaink, de a sámán mégis megmaradt. A sámán-dobok helyett, akár tam-tamot is verhetnénk.

A „Spirituális” részhez kapcsolódik „Az egyház élő hitével összhangban” című körlevél, melyhez csak egy észrevételt teszek. Bár nem hiszem, hogy Jézus pártus herceg volt, de ennél az elképzelésnél semmivel se tudományosabb az Isten fiának nevelőapja családfája szerinti származtatása. Az már csak hab a tortán, hogy Jézus azért Dávid trónjának örököse mert ő a 42.

„A háromszoros 14 azt mutatja, hogy Jézus teljes mértékben Dávid leszármazottja, teljes értékeléssel utódja: övé Dávid trónja.” írja Liptay György és Rózsa Huba a „Krisztus Jézus született” című könyvük 255. oldalán.

Ezzel a negyvenkettővel csak egy baj van. Közel kétezer év sem volt elegendő, hogy a másokat tudománytalannak nyilvánító megszámlálják hányadik is Jézus. A Máté 1.1-17 szerint ugyanis Jézus nem a 42., hanem a negyvenegyedik. Hát ennyit a tudományosságról.

De nézzük meg a tudományt, eredetvizsgálat esetén a genetikát is. Az MTA Szegedi Biológiai Központ humángenetikai laboratóriumának munkatársa, Raskó István, „Genetikai időutazás” előadásában, 2004. március 8-án a Mindentudás Egyetemén mondta: „A zsidó populációban a férfiak és a nők meglepően eltérő genetikai történettel rendelkeznek. Hét, különböző országban élő zsidó közösségből származó férfiak egymással, illetve a palesztin és szír populációkkal mutattak genetikai hasonlóságot, de a befogadó populációkkal nem, míg a nők esetében nagyon kevés mtDNS-változatosságot találtak, ami arra utal, hogy igen kevés alapító ősanya

volt a populáció történetében, és ezek nem keveredtek a befogadó populációkkal. Az anyák azonban genetikailag egyik közel-keleti populációval sem mutattak rokonságot, ezért genetikai származásuk nem tisztázott.” Ezzel a tudományos megállapítással azonban az ószövetségi eredet ellentmondásban van, így az nem lehet tudományos. Magyar közmondás, hogy mindenki söpörjön először a saját háza táján. Jó tanács.

Mielőtt a „Nyílt levél” -ről írnék, idekívánkozok egy-két dátum: Bösztörpuszta augusztus 21-23, püspöki körlevél szeptember 10, Heti Válasz 40. száma október 1. A folyóiratban már „öt kiváló embert szellemi máglyára küldenek” írja Dr. Papp Lajos. Végezetül neki mondok köszönetet, hogy a magyar szellemi élet öt képviselőjét megvédte.

INTERNET

LÁM, ÍGY IS LEHET! PÉNZ NÉLKÜL, HARMÓNIÁBAN ÉLNI

A zselici dombok között van egy falu, ahol az emberek próbálnak másképp élni. Pénz nélküli világot álmodtak, ahol nincs túlóra, téháem, forint-euró árfolyam. A mértéktelen fogyasztás helyett harmóniára törekednek. A természettel, önmagukkal.

Van, amikor a technikának fityiszt mutat az élet. Ez történt velünk Visnyeszéplak felé igyekezve is: a GPS-t felváltotta a kockás papír, amin koordináták helyett a vendéglátónk által előző nap lediktált, szemmel is jól látható tájékoztató pontok sorakoztak. A bányatónál tovább egyenesen, a falerakónál balra, a szerpentin végén lévő konténernél letérni a földútra, és menni, menni, míg elő nem bukkan az első ház. Hát, így érkezünk meg Visnyeszéplakra, a mi Őrségünkhöz hasonló, erdős-rétesz-szeres képet mutató, bájos zselici dombok között megbúvó faluba.

Visnyeszéplak valamikor Visnye község szőlőhegye volt. A faluban a kilencvenes évekre már alig maradt ember, aki tehette, a biztosabb megélhetéssel kecsegtető városokba költözött. Üres házak, műveletlen földek maradtak utánuk. Közben Budapesten, a Műegyetem klubjában megrendezett táncéjszaki estéken egyre több fiatal hallgatta tátott szájjal a néprajzosok előadásait a régi falusi életről. Aztán egyikük, Horváth Zsolt rátalált Visnyeszéplakra. Ő volt az első, aki megvett egy régi házat, és leköltözött a családjával. A pesti barátok kezdetben csak látogatóba mentek, aztán ők is ott ragadtak.

Köztük volt vendéglátónk, Máté László és felesége, Piroska is. A fafaragó-pedagógus házaspár 550 ezer forintért vette meg a romos, régi portát, két évig úgy éltek a házban, hogy nem volt villany, víz. Budapesti lakásukat eladták, és fokozatosan rendbe tették a portát: előbb egy szobát, aztán még kettőt. Bevezették az áramot, kutat fúrattak. Közben a család is gyarapodott: nagyfiúk, Laci már 13 éves, Emesét, Benedeket, Enikőt, Leventét követte a most ötesztendő Virág Erzsébet. A takaros porta udvarán ma már tyúkok kapirgálnak, az istállóban tehének ásítognak, az ólat belakták a mangalicák, és hamarosan elkészül a karám is, ahol a lovak - Szellő, Táltos, Madár - és a póni, Mese örülhet majd a szabadságnak.

Az állatok gondozásán kívül is akad munka bőven a többhektáros birtokon: legelő, erdő, az errefelé gyümölcsénynek nevezett gyümölcsös és takaros veteményeskert gondoskodik arról, hogy a háziak ne unatkozzanak. Mert a visnyeszéplakiak olyan világról álmodtak, ahonnan nem kell munkahelyre, zsúfolt bevá-

sárlóközpontokba jární. Önellátásra törekednek: a húst maguk termelik, megfüstölik, kolbászt csinálnak belőle, vagy zsírban elrakják. Tejet adnak a tehének és a kecskék, a háziasszonyok tejfölt, joghurtot, vajot, sajtot készítenek belőle. A ma 120 lelkes kis falu lakói a gyümölcsfákat is nagy becsben tartják, olyannyira, hogy több régi, kihalófélben lévő, errefelé honos alma- és körtefajtát is megmentettek. Tudják, hogy melyikből érdemes lekvárt készíteni, melyiket kell aszalni, és melyikből lesz a legzamatosabb pálinka.

- A természet szép lassan megmutatja magát- jegyzi meg László, amikor arról faggatom, hogy született pestiként miként tanultak bele a paraszti életbe. Mondja, hogy a tucatnyi, faluban maradt őslakost is gyakran faggatják a gazdálkodás fortélyairól, és időnként tudós kertész embereket is meghívnak a faluházba egy kis ismeretterjesztésre. Amúgy mindent meg lehet tanulni, csak hozzáállás kérdése az egész, állítják. És tényleg: Piroska ma már magabiztosan nyisszantja el a tyúkok nyakát, elvégre úgy alkudtak meg az urával, hogy a néglábúakat László, a kétlábúakat ő vágja le.

A szántó földön búza terem, a falunak van egy közös kombájnya, így náluk az aratás is köztöességi mulatság. A legtöbb családnak - így Lászlóéknak is - ott van a konyhai kis famalom a pulton, abban őrlik a gabonát. A hógolyózást követő kesztyűszárogatásra is alkalmas csikótűzhellyel egybeépített kemencében pedig megsül a házi kenyér. Bár mostanában ritkábban dagaszt és süt Piroska, Kaposvárról hozza a falugondnok a kenyeret, hetente egyszer.

Az energiával is okosan bánnak a itt élők: Lászlóéknál télen a kemence tűzterében lévő vaspatkó melegíti és keringeti a vizet, nyáron pedig a tetőn lévő napkollektor gondoskodik a melegvízről. Televízójuk nincs, de nem is hiányzik senkinek, így sem maradnak le semmiről. Mesélik, hogy Gyurcsány Ferenc távozásának híre is frissiben eljutott hozzájuk, igaz, nem szokványos úton: a szomszéd portáról áthallatszott a pezsgődurranás... László mesél még a nagy harcok árán megszületett iskoláról, ami szintén nem szokványos módon működik. Az iskolaépületbe csak az alsók férnek be, a felsősöket a faluban letelepedett, pedagógus szülők okítják, ki-ki a saját házában. Piroskák konyhájában is gyakorta van irodalomóra, fizikára pedig átbállagnak Zsolti bácsihoz a szomszédba. És még mielőtt bárki felfordulna, hogy mi lesz így ezekből a gyerekekből, eláruljuk, hogy szinte mindegyiküket felveszik valamelyik neves egyházi gimnáziumba.

Egyesületet is alapítottak a falu lakói, elsősorban azért, hogy megteremtsék a részönkormányzat, illetve az iskola működtetéséhez szükséges jogi háttérrel. Meg aztán így pályázhatnak is, okoskodom a magam logikája szerint, mire László rázza a fejét.

- Mi nem pályázunk, mi megcsináljuk, amit akarunk. Nem lenne jó, ha megszoknánk, hogy külső erőforrásokra támaszkodunk- magyarázza. A logikus, ám mégis furcsának tűnő észjárásnak más nyomát is megleljük a házban. Ott vannak például az alkuk. Piroska szeretett volna egy hűtőládát. Az ura nem tapsolt az ötlet hallatán, mondván: úgy kell berendezkedni, hogy ha úgy adódik, áram nélkül is boldoguljanak. Piroska azonban replikázott: László műhelyében is ott van az elektromos gyalugép. Így aztán megállapodtak: amíg van gyalugép, addig lehet hűtőláda.

A visnyeszéplakiak közül senki nem jár el munkahelyre dolgozni. Amit tudnak megtermelni, a felesleget elcserélik vagy eladják a környéken. László is faragott

már bútort cserépkályháért cserébe, és készített polcot mézért.

Bekukkantunk még a bioméhészkedésből élő Fenyvesi Csabáékhoz, ahol négy gyönyörű gyerek kanalazza a paprikás krumplit a piros zománcos lábas körül, ahol van ugyan csapvíz, mégis mindenki az asztal alatt sorakozó ceglédi kannából önt magának kútvizet.

Búcsúzásakor eszembe jutnak László szavai: az embernek úgy kell élnie a Földön, hogy a terület, amit maga után hagy értékesebb legyen, mint előtte...

BACHER IVÁN

RÉGI KÖNYVESEK

Pár hónapja volt szerencsém jelen lenni egy irodalmi társaság - melynek magam is tagja vagyok - ünnepi ülésén, melyen az egyesület szponzora jutalmakat adott át az arra érdemeseknek. Ott volt a magyar író-társadalom színe és java. Elméláztam ott. A szponzor a mai magyar könyvszakma legnevezetesebb alakja, megkerülhetetlen tényezője; kiadó, terjesztő, megszámlálhatatlan hatalmas bolt, mindenféle ingatlan, birtok, borászat, fene tudja még mi büszke tulajdonosa, a magyar gazdasági élet fontos szereplője, az ország egyik legvagyonosabb polgára. Aki azonban súlyos milliárdokkal tartozik a szakma és a piac többi résztvevőjének, terjesztőknek, kiadóknak, akik aztán így nem tudnak fizetni vagy pontosan fizetni a szerzőknek, fordítóknak, szerkesztőknek, illusztrátoroknak, könyvcsinálóknak, a könyv proletárjainak. Például és többek között: nekem sem. Ez az úr tehát tartozik nekem, ami még nem lenne baj. Csak éppen elfelejtette megkérdezni tőlem, hogy szándékozom-e néki kölcsönözni. Ez a bökkenő.

Mi persze még megpróbálhatunk esetleg ugyanígy eljárni a hentesnél, zöldségesnél: elvinni a krumplit, a kolbászt, és nem fizetni.

Aki erős, az előbb-utóbb hozzájut a pénzéhez, aki gyöngébb, aki lent van, aki csak csinálja a könyvet, az bajba jut. A helyzet nem is változtatható, a hatalmas birodalom inog, recseg és ropog, ha beomlik, maga alá temeti az egész könyves szakmát, jobb nem piszkálni, jobb némán tűrni, legalább még jelennek meg könyvek Magyarországon, az is valami.

Így gondolhatta a szponzor úr is, aki ünnepi beszédében megdorgálta azokat, akik az ő ténykedésével kapcsolatosan kritikai véleménnyel éltek, és egyáltalában: a derék könyves elítélőn szólt mindenféle kritikáról, mondván, hogy az örökös elégedetlenség a forrása minden bajoknak. Örülni kell annak, ami van, ami adatik,

Révetegen hallgattam, és eszembe jutottak a régi könyvesek. Ki tudja, miért, de hosszú hírlapírói pályám során megemlékeztem róluk nemegyszer, utánuk bogarásztam, megismertem kicsit jó néhányuk habitusát, életét, sorsát - a régi könyveseknek, kiadóknak, könyvcsinálóknak.

Eszembe jutott például Blum Béla, a Singer és Wolfner irodalmi igazgatója, aki azért nem végezte el a megkezdett egyetemet, mert ott ellopták a télikabátját, és ő a lábát be nem tette olyan helyre, ahol lopnak. Blum könyves szakmáját kifutóként kezdte, de már a második napon felfigyeltek csodálatos könyvérzékére. Mert olyanja volt neki. Könyvérzéke. Ami sugárzott róla, belőle. A könyv iránti alázat. A Singer és Wolfner cég igazgatójaként jól keresett, szép lakása volt a Nyúl utcában, de többre sose vágyott. Az volt a mondása, az egyik: "Nem szeretnék egy nap kétszer ebédelni." Szerelme, szenvedélye a könyv volt. Visszaemlékezők szerint szinte eggyé vált a könyvvel, ha kezébe vette, tekintete ellágyult; sugárzott belőle a könyv

tisztelete, becsülete - könyves volt magyarán, magyar könyves.

Ahogy az volt apósa is, Horváth Géza, a Könyves Kálmán műkiadó társaság igazgatója és a Révai Könyvkiadó elnöke is, aki szintén polgári jómódban élt, de azért Szent István körüti lakásukban, az oda Sátoraljaújhelyről felhurcolkodó apósának már csak a hallban jutott hálólhely. De ez nem volt fontos, a könyv volt fontos, az töltötte ki Horváth Géza életét is. Egyikőjüknel sem fordulhatott az elő, hogy egy szerzőnek, egy magyar írónak egyetlen percig is adósuk legyenek, de bizonyosan nem tartoztak egy fordítónak, könyvkötőnek, egy szerkesztőnek vagy gépirónőnek sem soha. Urak voltak ugyanis, polgárok, könyvesek.

Hallgattam a mai könyvguru beszédét, és eszembe jut Weinberg Gyula, aki a Lampel-Wodianer könyvkiadó igazgatója volt, és aki az Andrássy úti Drexler-palotában lévő, ám kamrányi kis szobájából vezényelte boldogan könyves birodalmát. Ő adta ki évtizedeken át a magyar irodalom tankönyveit, vagy példának okáért Benedek Elek meséit. Jól élt Weinberg is, de palotája nem volt neki sem, nyaralni bérelt verőcei házba járt családjával. Ő is a könyv megszállottja volt, nem a vagyone.

Nézem a mai utódot, és eszembe jut Miklós Andor, a legnagyobb magyar könyvállalkozás, az Athenaeum egykori tulajdonosa, aki korának alighanem leggazdagabb könyvese volt. Ám ő nem erre volt büszke, hanem arra, hogy barátjának tudhatta azokat, akiknek könyveit kiadta: Adyt, Móriczot, Krúdyt, Kosztolányit, Karinthyt. Miklós Andor bizonyosan megérte a pénzét, de hivatása, szenvedélye, szerelme mégiscsak a magyar irodalom volt. Az én egyik dédapám halála évfordulóján Miklós Andor évtizedeken át kocsit küldött, amely dédanyámat kivitte a temetőbe és visszahozta onnan. Dédanyám fehérneművarró-nő volt egyébként, de magyar írónak özege. Kellér Andor is említi klasszikus Szomory-könyvében, hogy Miklós Andornak gondja volt minden hónapban egyszer vacsorára meghívni az író; ez járt az ő szerzőjének, akinek jogos honoráriummal tartozni maga volt a képtelenség, persze.

De nem tudok róla, hogy mondjuk Cserépfalvinak, vagy akár Püskinek lovardája lett volna vagy borászata, vagy jachtja - idejük sem igen lehetett ilyesmire, kellett az idő a könyvre, a könyvcsinálásra, a könyvörzésre. Ők nem lovat ápoltak, hanem nyelvet, a magyar nyelvet, s magyar szellemet, ha nem is mindőjük mindig a legmakulatlanabbat, de mégiscsak szellemet.

Néztem a mai könyvhatalmast, és az jutott eszembe, fölállok, és megkérdem, hogy a jelenlévő százegynéhány magyar író közül akad-e egy is, akinek a mai könyves úr nem tartozik legalább pár garassal.

Aztán, persze, maradtam csöndben; a jutalmazottak mind kedves barátaim voltak, isten őrizzen az ő jó kedvüket csak egy kicsit is szegni. Ücsörögtem csak némán a helyemen, és méláztam tovább a régi könyvesek fellett, akiket persze személyesen nem ismerhettem, csak olvastam róluk. Könyvekben.

És még mi várna a könyves proletárookra, ha Dezső csapata, a PMFC feljutott volna az enbéegybe, és

P. SZABÓ BARNABÁS MIT TEHETSZ A VÁLSÁGBAN KERESZTÉNYKÉNT?

Az alábbiakban hét pontba sűrítettem azokat a fontos feladatokat, lépéseket, melyek minden keresztény számára lehetőséget, feladatot jelenthetnek a válság keze-

lésében. Bizonyára foglalkoztat a gondolat: Mi ez az egész? Benne van a Bibliában? Mi a teendőm, mint keresztény embernek? Mire figyeljek, mire vigyázzam?

Mos, mindent természetesen nem tudok, de a napokban Isten a szívemre helyezte ezt a hét fontos dolgot. Olvasd át, talán számodra is hasznos lehet.

1., Akármilyen nehéz anyagi helyzet van is, vigyázz, ne feledkezz meg a tizedről, nem lehet anyagi nehézség az indok arra, hogy ne add meg Istennek ami neki jár, hogy ne adj neki hálát a kegyelméért, hidd el, ezekben az időkben Ő ugyanúgy odafigyel rád, s ha lehetne fokozni még jobban, hiszen nehéz helyzetben vagy!

2., Beszélj minden nap legalább egy embernek arról, hogy Isten ebben a nehéz helyzetben fog gondoskodni róla, s tegyél biznyságot arról, ahogy ezt magad is megtapasztalod. (ne aggódjatok a holnapért) A keresztény ember számára minden nehéz helyzet "status confessionis" - hitvalló helyzet, melyben megmutathatja a világnak, hogy mennyit ér a hite, mire elég a reménysége, amit Krisztustól kapott.

3., Éreztesd szeretteiddel, környezetteddel, hogy vannak olyan értékek, melyek éppen a válság hatására talán még hangsúlyosabbak lesznek: a szeretet, a bizalom Istenben. Ajándékozd meg őket minden nap a szereteted ajándékával, s gazdagabbnak fogják magukat érezni. Az oktalan költsékezés, az anyagi értékek hajszolása után a nehézségben megmutatkoznak az igazi értékek, melyek nem romolhatnak meg: a szív értékei, a belső értékek.

4., A nehézségek felszínre hozzák minden ember igazi "énjét", természetét. Ha elégedetlen, türelmetlen vagy elkeseredett embereket látsz, mindig gondold bele, hogy a te természetedet is ugyanígy el kell másoknak viselni. Hogy biznyságtévő életet élhess nehéz körülmények között, ha lehet még inkább mélyítsd el Istennel való kapcsolatodat és különösen figyelj oda a rendszeres imádkozásra, bibliolvasásra.

5., Gyakorlati lépéseket is lehet és kell is tenned. Értem ezalatt a takarékoságot. Döbbenetes belegondolni, hogy még mi keresztények is sokszor mennyi olyan kiadást eszközölünk, amelyre nincs feltétlen szükség, amelyet alapvetően nem a szükségletek indokolnak, hanem a kényelem, a divat, az oda nem figyelés. Gondold át, hogy mire költesz, és mindenért amire költöttél, amire elég volt az amid van, adj hálát Istennek. Ezen a "rostán" fenn fognak akadni a "hitványságok", figyeld meg... (elég furán hangzik ugyanis: Ó Uram, hálát adok neked, hogy az amúgy jól működő mobiltelefonomat eggyel újabb típusra sikerült lecserélnem, stb...)

6., Figyeljünk oda, hogy a kezünk tiszta maradjon. A válság, a nehezebb körülmények sem indokolhatnak, legalizálhatnak semmilyen olyan becstelenséget, "kiskaput" amely amúgy a nem keresztény ember számára teljesen elfogadott. A "számla nélkül olcsóbb" és a jogtalanul igénybe vett támogatásokat, segélyeket, még ha úgy is érezzük, hogy más indokolatlanabb helyzetben is él ilyen lehetőségekkel.

7., Ne okokat keress a válságra, ne felelősöket, ne megoldásokat, hanem kiutat keress, a kiút pedig minden gödörből Felfelé vezet. Minél mélyebb a gödör, annál esztelenebb próbálkozás erőlködni, csak mélyebbre ásod magad vagy átásol egy másik gödörbe. A kivezető út felfelé van. Abból a szempontból, hogy gödörben vagy, nem segít rajtad ha tudod, hogy ki lökött bele, az sem segítség, hogy mit mond egy másik ember aki ugyanabban a gödörben van mint te. Egy valaki segíthet csak: és Ő Isten. Isten tud a válságról, tud az egyre nehezebb helyzetéről és világosan beszámolt róla a Bibliából, hogy elkészítette a számodra a

szabadulás útját. Ez nem azt jelenti, hogy ne tégy semmit, csak várj, ez azt jelenti, hogy tudatosan készítsd fel magad és készíts fel mindenkit a gödörben, hogy érdeemes felfelé nézni, hiszen a segítség onnan jön: Hamarosan felemel.

TÓTH FERENC

INDOKOLJA-E AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS A GÉNTECHNOLÓGIÁVAL MÓDOSÍTOTT NÖVÉNYEK TERMESZTÉSÉT?

A Duna TV Gazdakör című műsorában, ahol főként a kukoricatermesztésről volt szó (2009. szeptember 18. és 19.), a megszólaltatott szakértők és mezőgazdasági vállalkozók szerint a válasz határozottan igen. Szerintük óriási versenyhátrány lenne, ha elzárkóznánk ettől a megoldástól. Ezzel szemben a „Tájfajták, génmegőrzés” című parlamenti nyílt napon (2009. május 22.) Rodics Katalin előadásában azt hallhattuk, hogy mindez csak üres ígéretés, ugyanis a köztermesztésben lévő szárazságtűrő fajtákat kivétel nélkül hagyományos nemesítéssel hozták létre. Ráadásul a génbankok állományából bőségesen lehetne válogatni még további szárazságtűrő fajtákat, akár továbbnemesítési célból, akár azért, hogy rögtön visszahelyezzük ezeket a köztermesztésbe. Erre az iparszerű gazdálkodás hívei rögtön fel szokták hozni ellenérvként, hogy a hagyományos fajták nem teremnek annyit, mint a korszerű hibridek. Lehet, de nem is olyan költséges és kockázatos a termesztésük, így az egyenleg kedvezőbb lehet a végén.

A Gazdakörben elhangzottak alapján jelenleg ráfizetéses a kukoricatermesztés, és nem is nagyon csillag a remény, hogy ez megváltozzon, hacsak lépést tartva a korral fel nem oldjuk a GMO- (genetically modified organism) tilalmat. Érdekes gondolat. Úgy akarunk megszabadulni a nyomott kukoricaárak miatt kialakuló pénzügyi veszteségektől, hogy a jelenlegi európai fogyasztók által elutasított GM-kukoricát termesztjük majd, ami lehet, hogy többet terem, de elutasíthatósága miatt még kevesebbet fog elkelní. Semmi baj, próbálnak megnyugtatni bennünket, majd a „bioetanol”-gyártás felveszi a fogyasztók által elutasított GM-kukoricát. És vajon miből gondolják a szakértők, hogy ipari nyersanyagként kedvezőbb áron lehet majd értékesíteni a kukoricát a támogatási rendszer átalakítása, netán megszüntetése után is? Ebben a gondolkodásmódban azt érzem, hogy a közvélemény ellenállását és a szakmabeliek óvatosságát semmibe véve erőltetnek egy bizonytalan kimenetelű megoldást. A magyar embernek van már annyi történelmi tapasztalata, hogy amit nagyon erőltetnek, az nem vezet jóra.

No de nézzük csak, elméletileg mit várhatunk a jövőbeni szárazságtűrő GM-növényektől. A szárazságtűrés nem azt jelenti, hogy víz nélkül is terem a növény, hanem azt, hogy komolyabb élettani károsodás nélkül viseli el az aszályt. Esetleg még azt is jelentheti a szárazságtűrés, hogy egységnyi szervesanyag előállításához kevesebb vizet kell felszívnia a növénynek, mint a szokványos fajták egyedeinek, tehát kisebb a „víz-lábnyoma”. Olyan ez mintha a várható energiaváltságra úgy akarnánk felkészülni, hogy – mivel a házi szélerőmű túlságosan költséges – energiatakarékos háztartási gépekkel szerelnék fel a lakást. A csökkent fogyasztással azonban mit sem érünk, ha az energiaváltságra miatt kimarad, vagy netán meg is szűnik az áramszolgáltatás.

Meggyőződésem, hogy nem a szárazságtűrés technokrata szemléletű növelését kellene erőltetni, de még csak nem is az öntözést, hanem a táj vízbevitelét növelni erdőszítéssel, a folyók, patakok kanyargósságának helyreállításával, illetve a tájszintű vízvesztés csökkenteni mezővédő erdősávokkal és a hagyományos vízmegtartó gazdálkodásra, például a fokgazdálkodásra való tömeges visszaállással. A szárazságtűrés nem helyettesíti a tájból hiányzó vizet, az öntözés pedig hatalmas energiafelhasználás árán csak tovább apasztja az amúgy is szűkös vízkészleteket. Ráadásul a GM-technológia ezernyi szállal kötődik az energiaigényes, kőolaj alapú fogyasztói világrendhez. Komolyabb gazdasági válság esetén a társadalom mindig leegyszerűsödik, azaz egész sor szakterület és szolgáltatás tűnik el. A csúcstechnológia nagyon megéri ezt. Hiába vannak jól képzett genetikusok és informatikusok a laborban, ha nem lehet szerezni tömítést vagy szelepet a méregdrága laborfelszereléshez. És hiába van pótalkatrészünk, ha az oktatási keret megnyirbálása miatt nem képeznek olyan szerelőket, akik értenének ilyen különleges berendezések javításához. A háborús készülődés (akár gazdasági, akár fegyveres) életre hívja, a háborút követő béke elterjeszti, a társadalom mélyreható válsága viszont elsorvasztja a csúcstechnológiát. Márpedig az energiaváltságra a dolgok jelenlegi állása szerint elképzelhetetlenül súlyos csapást fog mérni a szállításra és a gépesítésre, ezen keresztül az élelmezésre, a vízellátásra és a szennyvízkezelésre is. Amikor a lakosság alapvető szükségleteinek kielégítése sem megoldható, akkor a csúcstechnológia társadalmi háttérének fenntartására sem lesz ereje a legtöbb országnak. Ha pedig mindezekhez hozzávesszük, hogy a lakosság összetétele is olyan irányban változik, ami a társadalom műszaki alapjainak csak a lebontását tudja és akarja elvégezni, és nem az újratermelését, akkor egészen felelőtlen döntésnek tekinthetjük az élelmezésbiztonságot a csúcstechnológiára alapozni. A GM-fajtát vagy -hibridet ugyanis nem elég létrehozni, fenn is kell tartani. A fenntartás (változatlan használati értékű szaporítóanyag-előállítás) viszont nagyjából ugyanazt a társadalmi-műszaki háttérrel igényli, mint a kifejlesztés.

Ha a csúcstechnológia korszaka mégsem érne véget belátható időn belül, akkor is felelőtlen a tömegélelmezést géntechnológiával módosított növényekre alapozni. A termésbiztonság alapja az állományszintű ellenálló képesség, ami a természetes genetikai változatosság nélkül elképzelhetetlen. Ha genetikailag nagyon változatos a növényállomány, akkor igaz ugyan, hogy minden évjáratban lesz valamennyi termésvesztés, de az egész termés sohasem vész oda. Ha viszont genetikailag egységes az állomány, akkor megvan az esély arra is, hogy nem lesz semekkora termés kiesés, de arra is, hogy odavész az egész termés. Valamelyest a hagyományos fajtanemesítés során is csökkentjük a változatosságot, hiszen következetesen csak bizonyos egyedeket szaporítunk tovább. A hibridnemesítésnél már jelentősebb a genetikai veszteség a beltényesztett anya- és apavonalak kialakítása miatt. A GM-hibrideknél a genetikai változatosság még tovább csökken. Mondhatjuk erre, hogy az ivartalan szaporítás – például a burgonyánál – géntechnológia nélkül is az elképzelhető legkisebb szintre volt képes lecsökkenteni az állományszintű (táblaszintű) változatosságot. Való igaz, ugyanazt a hibát többféleképpen is el lehet követni. Élelmezésbiztonsági (és nem élelmiszerbiztonsági) szempontból a GM-hibridektől is kockázatosabb lehet a szövettenyésztéssel, mikroszaporítással fenntartott klónokra alapozni a

tömegélelmezést. A korábbi hibák azonban nem jogosítanak fel bennünket újabb, hasonló hibák tudatos elkövetésére.

A GM növényeket a haszonelvű, iparszerű gazdálkodás szülte. Mint csúcstermékek, megfelelően alkalmazva kétségkívül növelhetik az iparszerű gazdálkodás hatékonyságát. De miben is állt eddig ez a hatékonyság? Olcsó, de tápelem-hiányos, vitaminhiányos élelmiszert adott, cserébe tönkretette a termőtalajt és a tájat, szétzúzta a közösségeket és a hagyományos mesterségeket, munkanélküliséget gerjesztett, végül pedig példátlan mértékben tette kiszolgáltatottá a lakosságot. Ennek a „hatékonyságnak” a fokozása azt jelenti, hogy még kevesebb élőmunka-ráfordítással még olcsóbb, még hiányosabb beltartalmú élelmiszert csikarunk ki a még jobban tönkretett talajból és tájból, miközben a közösségeink még tovább darabolódnak, a kiszolgáltatottságunk pedig a ketreces tartású nagyüzemi baromfi színtjére kerül.

Mit tegyünk? Először is világosan látnunk kell, hogy a jövőnk nem a géntechnológia veszélyezteti, hanem maga az iparszerű gazdálkodás, aminek csak egy része a géntechnológia! Az egésznek nekimenni egyelőre még reménytelen a lakosság jelenlegi tudásszintje, szemlélete és életmódja mellett. Az iparszerű gazdálkodás leváltásához a megfelelő lélektani és gazdasági feltételeket következetes munkával meg kell teremteni, vagy ki kell várni, amíg valamilyen elemi erejű csapás meg nem ingatja a szakemberek és a tömegek csúcstechnológiába vetett vakhitét. Addig is minden erőnkkel az értéktartásra és értékmentésre kell összpontosítanunk. Mentsük vissza a köztermesztésbe a génbankokban tárolt régi fajtákat, erdősítsünk, ahol csak lehet, és telepítsünk szántóföldjeink és utjaink mellé gyümölcsstermő védősávokat!

A gyümölcs tájfajták beszerzésében hasznos segítség lehet a http://tudatosvasarlo.hu/cikkek/1355_lapon_talalható_cimlista.

BULÁNYI GYÖRGY BOKOR-JERUZSÁLEM

1.

Átmentem a busszal "Ótafára". Akit kerestem a községházán, nem volt ott. Az eső éppen nem szitált, nekivágtam hát a Hangyásaljának. Bárányok dolgoztak rajta. Messziről nézve mozdulatlanul. Csak mikor az erdőtől visszafelé jöttem, találtam már másutt őket. Mégiscsak mozogtak. Rendes munkához idő kell. Kutya rohant felém; gazdája, a pásztor lepisszegte.

- Adj! Isten! - köszöntöttem. Jónapottal fogadta.

- Jól dolgoznak a fűnyírói - vittem tovább a szót. Beszédessé lett...

- Többet érnek ezek, mint akármiféle fűnyírógép. A gép mindenképpen hagy vagy ennyit - s mutatta a két ujjával, hogy mennyit. Ezek megrágnak rendesen.

Elköszöntem, s megindultam visszafelé, falu iránt. A patak fahídján általmelve ránéztem az eső miatt a szokottnál sárosabb, s kicsit sebesebben folyó sédre. Vetttem egy pillantást jobbra a malomra is, mely leállt már vagy félszázada. Közben meg álmodoztam: jó lenne még az őszön körbeszántani, s még fagy előtt méterenként elejteni egy-egy csicsókagumót. Milyen szép is lenne, ha tavaszra kizsendülne, nyárra két méteresre nőne, és sárga virágaival mutatná, hol is szabta ki a határt a földmérés. Kértem közben az országútra, s a

községházán már várt, akit kerestem. Bízott: fog ez menni, aranykoronánként háromezerért odaadják.

2.

Azóta eltelt vagy két hét, s holnap már Krisztus Király vasárnapja, aztán meg advent, s már itt is a karácsony. Arra pedig készülni kell. Nem álmodozhatom, hogy mi lesz tavaszra meg azután. Könnyű az asszonyoknak. Leveszik a polcra minden jóval teli füzetüket, s már tudják is, mi a dolguk. A diós meg a mákos azért lesz jó, mert "éppen olyan, mint a tavalyi". De amit nekem kell kisütnöm, bizony kifordul testvéreim szájából, ha éppen olyan lesz, mint a tavalyi. Nincs füzetem, amit levehetnék a polcra.

Tegnap délelőtt kint voltam a szomszédal a dűlőben, hogy legyen borom az ünnepekre. Nincs, kire hagyja a szőlőt, a pincét - panasolja. Három unokájából kettő lány, a "gyereket" pedig csak a sport érdekli. Jó annak, akinek van kire hagynia, amiben dolgozott; olyasmit kell tehát csinálnom, amihez kedvük lesz az unokáknak is - vonom le bölcsen a tanulságot. Persze csak magamban.

Mit is csináljak? Egyáltalán is, meg karácsonyra készülőben is? Az ember, ha megvénül is, gyerek, aki menne az apjához. Ha volna. Helyette meghallgatom a Kaláka Együttes lemezét: Szabad-e ide bejönni Betlehemmel? Verseket zenésítettek meg, melyeket én már nem is ismerek. A betlehemi Gyermekek ihletet az utánam érkezőket is. Engem is holtig illenek ihletnie. Teszi is, ha engedem.

"Ótafán" három templom is van, s a falu egyik fele hivatalos is azokba. De csak az egyik, mert közel száz éve az egyik kálomista atyafi "megtért". Annak a gyermekei - unokái, déd- meg talán ük-unokái is - adják ma már a falu másik felét. Szívják is fogukat az "áldás" miatt a község előljárói: nagy a teher a falun, mert sok az iskolás gyerek. Torony meg templom nem árulkodik róla, de a takaros házakban a falu e másik fele is megünnepli, hogy Gyermekek született Betlehemben.

3.

Amikor Vajkból István lett, elrendelte, hogy minden tíz falu állítson templomot. Ma már van mindegyikben. A hitújítás okán akár három is, bár alig kétszáz ember lakik errele egy-egy községben. Pap annál kevesebb. Míg élt a szomszédban az öreg pap, hozzánk is eljött Trabantjával Budaváriba három hetenként... Őt község volt rábízva, szegényre. De meghalt, s a szomszéd "kollégának" most már tíz falut kell ellátnia. Falut? Inkább csak azt a néhány kedves idősebb asszonyt, akik füle még meghallja a harangszót. Elég gond is a püspöknek az "állomány-megőrzés", mármint az épületeké. Ha nincs elegendő államsegély, bizony előbb-utóbb lepusztulnak a múlt században vagy még régebben épült kicsi templomok. Haj, jaj!

4.

Hogy is csináltad, Betlehemi Gyermekek? Mennyi segítyt is igényeltél az állami meg az egyházi költségvetésből? Pilátustól vagy Kaifástól? Mennyire is rúgtak vállalkozásod anyagi meg személyi költségei? Nem is voltak ilyen tételeid? Költségvetésed sem volt? Ettetek ott, ahol szolgáltatok, és aludtatok Getszemáni meg egyéb nevű kertekben, ha rátok esteledett... megirigyelve a madarakat, mert fészkeikbe, s a rókákat, mert barlangjaikba bújhatnak.

Mivel beengedték kis csapatodat a zsinagógákba, a templomba, éltetek a lehetőséggel, de magatok szentélyt nem építtetek. Jó volt a rét, a hegy, a tópart, Péter anyósa házának eleje is, ha a házban, alkalmi "szentélyedben" már nem fértetek. Megvoltatok "kommunális" épületek nélkül is. Még a régiek karbantartásának gondját sem vettétek magatokra. Rítusaitokhoz elég volt a Jordán-part, meg a vacsoramaradékból egy falat kenyér s egy nyelet bor. S így

is "nyomos" lettél..., azaz nyomot hagyta magad után. Nem is mégis, hanem inkább éppen ezért.

Szennyezzük a környezetet, mert folyvást dagad az infrastruktúránk; pusztá létünknek is, méginkább vállalkozásainknak - ez elengedhetetlen feltétele. Egyre árvalmasabb hulladékhegyeket hagyunk magunk után s mögött, mert egyre többet akarnánk birtokolni ahhoz, hogy létezni tudjunk. Názáreti, Te másképpen láttad a dolgokat, s a hogy helyére Nálad a vagy került: Létezni vagy birtokolni? - erről beszélt a "jóhíred". S a válaszaid egyértelműek: Nem a vagyon adja az életet..., Keressétek inkább az Isten országát, a többit majd megkapjátok ráadásul!..., a szegények a boldogok, és szerencsétlenek meg esztelenek a gazdagok. S ránk bízad, hogy vigyük szét az egész világba ezt a jóhírt: nem kell gazdagoknak lennünk ahhoz, hogy létezhessünk. Fegyvereket sem kell gyártanunk és forgatnunk, hiszen nem olyan a kincsünk, gazdagságunk, amit ilyen eszközökkel kellene megvédenünk.

5.

Hova menjünk, ahol hitre találhatnak szavaid? Hova, ha nevedben raboltuk össze a Föld elmarkolható kincseit. Ha ennek érdekében a te nevedben paráználkodtunk minden lehetséges hatalommal..., legutóbb Hitlerrel és Sztálinnal is. Tettük, csak hogy fenntarthatassuk intézményeink maradványát, vagy hogy, ha lehet, monopóliumhelyzetben ígérgethessük az örök életet a kárvalottaknak. Meg még a kiváltságosoknak is: ők, az összeablók is számíthatnak az örök élet odaítélt nagy-nagy dajdájára, ha építgetik, vagy legalább karbantartják műemlék-templomainkat, meg ha fizetik hitoktatóinkat.

Totálkárossá lett az ügyed, Betlehemi Gyermekek! Mesélhetünk az élet négy vagy öt milliárdnyi kárvalottjának születéséről körülményeiről: jászoról, istállóról, akármiről. Hitel nélküliek lettek szavaink, és nemcsak az ázsiai nagyvallások hívei számára. Beszélhetünk a megkereszteltnek is. Immúnisak lettek tanításoddal szemben, mert ők aztán igazán tudják, hogy mi a szöveg, meg mi a valóság. Kétezer esztendő, Jézust meghazudtoló s megcsúfoló "keresztény" múltunkkal a hátunk mögött hogyan is lehetne hitre méltó szót mondanunk?

6.

Hát akkor némuljak el? Nem tehetem. Nem, hiszen ma már nem is szólunk, hanem kiáltanunk kell. Bizony kell, mert napjainkban már nem is kortársaink, hanem gyermekeink és unokáink kirablásánál tartunk. Nincs választásunk: vagy megértjük Jézus jóhíreit, vagy elpusztítjuk az életnek még a lehetőségét is. A magunkét is, meg még talán a patkányokét is.

Karácsony táján, ezenfelül van még egy szív-motívumom is. Egy Szedő Dénes nevű ferences írta Kodály pentatón dallamára jó félszázada ezeket a sorokat:

Rossz a Jézus kis csizmája, sír a ködmöne.

Ázik-fázik, megveszi az Isten hidege.

Hogyha volna kis csizmám, Jézuskának odaadnám.

Bárányszőrös ködmönkémmel jól betakarom.

Akkor hozzám hajolna, talán meg is csókolna,

Boldogabb a széles földön senki sem volna.

Az utolsó két sor refrén. Meg is ismétlem őket magamban. Engedtesse meg, hogy ez is motiváljon. Indítson, hogy 1994. karácsonyán is tudjak énekelni Arról, akit anyja csak szalmára és jászolba tudott fektetni. Arról, akinek csak rossz csizma jutott, s akinek sírt a ködmöne.

De karácsonykor sem romantikázok. Karácsonykor is tudom, hogy nem Jézuskát kell öltöztetnem. Nem ő

az, akit puha meleg takaróba kellene göngyölgetnünk, akármilyen szépen cseng is erről az ének: Fenyőgallyas Kisjézuska... Az evangéliumok ismerői jól tudják: életében sem az volt mestersége, hogy őt szolgálják ki. Gondoskodott róla, hogy halálában se Vele legyünk elfoglalva: amit egynek tesztek a legelesettebbek közül, velem tettétek - tanította. Az evangélium szava ez: oda kell ültetni a közel hatmilliárdnyi emberiség kivétel nélkül minden tagját az élet asztalához. A nyáron kaptam egy megválaszolható kérdéssorozatot egy olasz folyóirattól. Az egyik kérdés így hangzott: Van-e a Bokornak, van-e nekem alternatívám a létező szocializmus bukása után az emberiség kenyér- és egyéb gondjainak megoldására? Idéznék valamit válaszból.

"...a 'szocializmus', mint eszme található nem-politikai utakat. Ez esetben azonban a francia forradalom harmadik eszméjét-eszményét is működésbe kell hoznia, azaz az egyenlőséget meg kell fejelnie a testvériséggel. Kell-e még ezek után idéznem a gazdag ifjúnak mondott jézusi szavakat: Add oda mindened..., avagy a beszámolót az első keresztények életéről: senki nem mondott semmit magáénak, hanem mindenük közös volt. A szentté levésnél olcsóbban nem lehet megoldani az emberiség gondját... Arra teremtődünk, hogy szentekké legyünk. Amíg ezt nem akarjuk, bajaink lesznek. Ha majd akarjuk, el kezd világosodni. Nincs más ideálunk, mint a 'szocializmus'. A jézusi ideál sem más. Egyetlen emberi ideál van. A nevük lehet koronként különböző. Hogyne volna alternatívánk. A Jézust követő keresztények élete - ez az alternatíva. Meg minden más gondolkodó és jószándékú ember velük közös vállalkozása. Nincs is más bajunk, csak az, hogy nemigen akadnak jelentkezők az alternatíva vállalására."

7.

Pedig az Isten gondolatait tolmácsoló prófétai szó figyelmeztet. Jó két és félezer év óta egyfolytában teszi; erre a vállalásra figyelmeztet: "Sion népe, íme jön az Úr, hogy megmentse a nemzeteket!". Az "advent" időszaka, melynek tövibe írom e sorokat, erről a jövésről, érkezésről értesíti a liturgia eszközeivel az egyházi közösségemhez tartozókat. S egy Izajás nevű tolmács azt is tudja, hogy ezt az érkezést el kell készíteni:

Kiáltó hangja szól a pusztában.

Készítsétek el az Úr útját,

tegyétek egyenessé az ősvényeit,

minden szakadékot töltsétek fel,

minden hegyet és halmot hordjátok el,

legyen a görbe út egyenessé,

a göröngyös simává:

és meglátja minden halandó Isten szabadítását.

Aki az Isten tolmácsaira figyel, az fel tud tölteni egy szakadékot: a vallásos meg a nem-vallásos ember között meredőt. Azt, hogy az egyik a túli, a másik pedig az itteni világról beszél. Az Isten tolmácsára figyelő ember jól tudja, hogy itteni szakadékot kell feltöltenie, itteni ősvényeket kell egyengetnie, itteni halmokat kell elhordania, itteni szabadítást kell megtapasztalnia.

Aki Isten tolmácsára figyel, az a létező szocializmus bukása után sem cserél eszmét és eszményt. Az bizony többet akar, minthogy a Hegyeshalom és Békéscsaba között élőket beügyeskedje a magas szintű fogyasztás északatlanti paradicsomába. A Hadkötelezettséget Ellenzők Ligájának minapi közgyűlésén egy idősebb hölgy szájából hangzottak el az alábbi szavak: "Tudatformálásra van szükség, ha a Föld milliárdnyi éhezőinek sorsán fordítani akarunk; arra, az osztozás jézusi gondolatát megérteni és magukévá tenni akarás érdekében is. A szegény asszony példázatát csak az tudja érteni és utánozni, akinek mélyen benne él tudatában és a szívében is, hogy nincs

magántulajdon. Nincs, mert amit birtokolni vélünk, azt Istentől csak sáfárkodásra kaptuk, és mások javára kell sáfárkodnunk vele. Ebből az alapmagatartásból nőhet ki az óhajtott Bokor-Jeruzsálem".

8.

Ismételgetem, ízlelgetem testvérem szavát: Bokor-Jeruzsálem, Bokor-Jeruzsálem. Ady Endre írt valamikor cikket a korroboriról. A korrobori afrikai törzsi tánc. Két törzs egyesülésekor táncolják. Ez teszi a kettőt egygyé. Ady arra gondolt, hogy magyarnak és zsidónak kellene eljárnia e táncot. Én többre gondolok. Kevés nagyobb tragédiája van kultúrkörünk történetének, mint a zsinagógának és Jézus mozgalmának (az egyház) kettészakadása. Nem lehet egyesülnie az emberiségnek Isten és ember szeretetében, amíg ez a szakadás fennáll. Útjába fekszik minden nemesnek. A jó pápa, XXIII. János megtette már ez irányban az első lépést. Folytatódnia kell, hogy legyen második és legyen végső lépés is. Nem tudnak eljönni Sionhoz a nemzetek megtanulni Isten szeretet-törvényét, amíg nem lesz Jeruzsálem újra közös anyánk: zsidóké is, keresztényeké is. Mért maradjon kettő, amit Isten egynek akart, s aminek megbontására Jézus sohasem gondolt? A Bokor-Jeruzsálem nem egy népe, nem egy vallásé, hanem a diszkriminációt nem ismerő szereteté.

Ennél kevesebbel nem tudok Betlehembe menni. Valami méltó ajándékot kell vinnem a Kisjézusnak. A szívemet kell jászla elé tennem. Mindenkit egybeölelni akaró szívet. Kevesebbet nem adhatok Nekik! Én már biztosan nem.

DOMIN KÁROLY

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET

Ünnepe, a világ egyházban november 17.-e. Magyarországon született november 19-én, azonban születési évszámát nem lehet tudni, mert az íródeák nem tartotta érdemesnek. Magdeburgban halt meg 1231. november 17-én.

A történetét megíró, Heisterbachi Caesarius úgy kezdi, hogy előkelő családból származott. Atyja, II. András, magyar király, anyja merániai Gertrúdisz. Erzsébetet már 4 éves korában eljegyezték Thuringia leendő grófjával. Hermann gróf és felesége Zsófia grófnő, sokat vártak a házasságtól, remélve, hogy fényes kísérettel, és kincstári hozománnyal érkezik a kis menyasszony Wartburg várába. A kislányt német környezetben akarták nevelni, hogy mindent tudjon az új hazájában valókról. A nyolc évvel idősebb Lajos herceg szerette őt, viszont a leendő anyós, Zsófia, egyre növekvő rosszállással figyelte a gyermeklány fejlődését, már abból a szempontból is, hogy Erzsébet minden korabeli gyereket egyenrangúnak tekintett. Nem szerette a báli táncokat, de a vad lovaglásért rajongott, ami az egész udvar megütközését váltotta ki. Ha Lajos herceg nem védi meg, akkor Wartburg várából hamar hazaküldik Magyarországra. A házasság megtörtént. Ha Lajos elment hivatalból valahová, Erzsébet elé lovagolt, függetlenül magától, az udvari etikettől. Lajos nem ütközött meg azonnal, ha Erzsébet az ünnepi vacsorán nem eszik semmit, mert épen böjtöl. Észak-nyugat Európában 1225-ben kitört egy éhínség. Erzsébet kinyitotta a gabona hombárokat, és ellátta a szegényeket élelemmel. 1227-ben Lajost, az anyja benevezette egy Jeruzsálembe vezető kereszties hadjáratba, amibe útközben belehalt. Halálát,

Erzsébet elől titkolták. Lajos oltalma nélkül nem folytathatta az előbbi életét. A nép közt legendák születtek a jóságos grófnőről, aki le tudta győzni a környezete gonoszságait, jótetteire halmozott cselekedeteivel, amivel hívei számát nagyra növelte. Minden cselekedetét önként tette, mint a magyar legendában, hogy a kőtenyéből osztott gyümölcsök, anyósa ellenőrzésekor rózsává váltak. Erzsébetnek utolsó éveiben, Margburgi Konrádot nevezte ki a pápa, lelki atyjának. 1228-ban követte Konrádot margburgi ferences kolostorába. Nagy feladatának tartotta Erzsébet tökéletességének kibontását. Kis hibákért is megostoroztatta Erzsébetet. Két hűséges szolgáját is elzavartatta. De semmilyen szigor nem tudott neki ártani, Krisztus kegyelméből.

Erzsébet halála után, Konrád IX. Gergely pápának ezt írta: „Könnyek között kérte tőlem, hogy engedjem meg, hogy házról házra járva koldulhasson. Amikor ezt megtagadtam tőle, azt válaszolta, hogy olyat tesz, amit nem tilthatok meg neki.”

Erzsébet, az özvegyi vagyonából Margburgban ispotályt alapított. Gyermekeit megbízható nevelőkre bízta. A szívét megoszthatatlanul Istennek akarta adni. 1231 novemberében betegség támadta meg, és utolsó napjait derűben élte meg, a drága holmijait a segítő apácáknak osztotta szét, akik karjai közt november 16-án éjfél tájban halt meg. Margburgban temették el.

Négy évvel halála után, 1235-ben szentté avatták, ünnepét 1668-ban vették fel a római naptárba, november 19-ére, amely napon az ereklyéit áthelyezték. Azután, 1670-ben áthelyezték ünnepét, november 16.-ára, halálának napjára. Szentté avatásakor ez az ima hangzott el: „Irgalmas Istenünk, kérünk, világosítsd meg híveid szívét, és szent Erzsébet közbenjárására segíts minket, hogy a világ által felkínált jólétet megvessük, és mindig égi vigasztalásnak örvendjünk!”

INTERNET

LÁTNAK A FELNŐTTEK MINDENT?

Egyszer egy jól kereső apa úgy döntött, elviszi vidékre 7 éves kisfiát azzal a céllal, hogy megmutassa neki, milyen szegény emberek is vannak, és hogy a gyermek meglássa a dolgok értékét, és felfogja azt, hogy milyen szerencsés családban él. Egy egyszerű falusi család házában szálltak meg, ahol egy napot és egy éjszakát töltöttek. Amikor a vidéki út végén tartottak, az apa megkérdezte fiát.

-Nos, mit gondolsz erről az útról?

-Nagyon jó volt apa!

-Láttad, hogy némelyek milyen szükségben és szegénységben élnek?

-Igen.

-És mit láttál meg mindebből?

-Azt, Apa, hogy nekünk egy kutyánk van, nekik négy. Nekünk egy medencénk van otthon, ők meg egy tó partján laknak. A mi kertünket lámpák árasztják el fényvel, az övékére pedig csillagok világítanak. A mi udvarunk a kerítésig tart, az övéké addig, amíg a szem ellát. És végül láttam, hogy nekik van idejük beszélgetni egymással, és hogy boldog családként élnek.

Te és Anyu viszont egész nap dolgoztok, és alig látlak titeket.

Az apa csak fogta a kormányt, vezetett csöndben, mire a kisfiú hozzátette.

-Köszönöm Apa, hogy megmutattad, milyen gazdagok is lehetnénk.

INCZÉDY PÉTER

MIRŐL MI JUT AZ ESZEMBE... NOVEMBERI FAGYOK KÖZELEDTÉVEL

Sokan, hivatalos minőségben, de úgymond népi időjós minőségben is hideg telet jövendöltek az év végére. A meteorológusok a globális klímaváltozás szélsőségeként, míg a természet jeleinek megfejtői, a népi megfigyelések tapasztalataiból merítők még a havazás valószínű napját is megjélték, mert szivárványt láttak a falu fölött s a tyúkok sem tojnak már. Megjegyzem szomszéd Jani bácsi is látott szivárványt még tavasszal, itt a nógrádi dombok felett és meg is jósolta, hogy rossz éve lesz a mezőgazdaságnak. Akkor ugyan még csak tavaszi virágrügy pusztító fagyokra, termést elverő jégre, vagy aszályos esztendőre gondoltam és eszembe sem jutott, hogy levágott marhafejek kerülnek majd az ágazatot irányító tárca épülete elé.

Ránézve a naptárra magam is elővettem a melegebb holmikát s a kert téli felkészítésébe is belefogtam. Van néhány fagyérzékeny növény a kertben, amelyeket be kellett takarni a hideg ellen. Így került egy sor újságpapír a fügebokor csemete köré és a harmadik telére készülő ágas-bogas rozmaringot is bebugyoláltam a fűszernövények között. A futó muskátlikat is be szoktuk hozni fagymentes helyre. Több-kevesebb sikerrel át is vészelik a téli hónapokat ott. Van persze olyan szobanövény is, amelyiket mintegy jarovizálni kell, hogy virágot hozzon. A karácsonyi kaktusz ilyenkor hűvös helyen készül a bimbóit kinevelni, de az amarillist is hűvösön pihentetik átültetés után, hogy tél közepén kibontsa hatalmas szirmait.

Maradva még a kert téliesítésénél, amikor a régi újságokat rakosgattam össze a füge s más fagyérzékeny csemeték becsomagolásához, szinte valamennyiben találtam valamilyen apró híradást az Európa szerte tejkvóta ellen tiltakozó gazdákról, tejpiazi gazdatüntetésekről, főként a sokféle sajtujukról híres francia tejtermékek elégedetlenségéről.

Megjegyzem a sok összegyűjtött újságpapír nemcsak a hideg elleni szigetelés miatt került a csemeték köré, hanem azért is, hogy elválassza a köréje halmozott lehullott leveleket a rajtuk teledő kórokozókkal együtt az alvó, gyanútlan és hidegtől legyengült növényektől.

Szóval ilyen kissé már elavult hírekkel felvértezve a kerti program végeztével elmentem a szomszéd faluba tejet vásárolni. Merthogy ebben a zsákfaluban az egyetlen tejszolgáltató, szomszéd Jani bácsi két kecskéje. Egy ideje azonban azok is valamiért inkább kinn alszanak a domb cserjésében. Estéknél ezért Jani bácsi üres ólba viszi a vizet s a sót nekik. Azt a kevés késő őszi tejet is megtartják, amit máskor a csipkebokorról leharapdált takarmányból hoztak össze, akár gyógytejként.

Az első meglepetés akkor ért, amikor a szomszédos település egyetlen nagyobb élelmiszerboltjának ajtaján egy elsárgult gyűrött zárva feliratú cédula fityegett.

No igen, valóban régen jártam erre – mentegtettem magam s kerestem egy másik üzletet. Találtam is, és tej is kapható volt benne. Pontosabban csak annak látszó fehér folyadék, mert amikor jobban szemügyre vettem az egyébként megszokott dobozos tej csomagolását, bizony a tej szó hiányzott a feliratok közül. Viszont eltartható lett volna tán egy hónapig is, pedig nem a tartós tejek közül választottam. Megkérdeztem hát, hogy te-

héntől származó tej kapható-e a boltban, hiszen néhány kilométerrel odébb egy lefejt tehenészet marháit legelnek – mondhatnám még így is küzd a fennmaradásáért. Csak ilyen termék árusítására van engedélyünk – hangzott a lakonikus válasz. A pénztáros hölgy elutasító hangjából éreztem milyen rossz kérdést tettem fel, mintegy lebecsülve áruját, amit egyébként egy nem is olyan távoli tejüzem készített. Mert tej helyett készítmény szó volt olvasható a doboz oldalán is.

Hazafelé azon gondolkodtam, vajon mit szólnának a francia gazdák ilyenkor, tejkvóta az van, és tej helyett készítményt árulnak a boltban. Pedig nagy tábla hirdeti a zsákfalú neve alatt, hogy EURÓPAI FALU LEADER Közösség.

Hogy mit is jelent ez a LEADER betűszó? Francia kifejezésből származik, még ha olyan angolos is a hangzása. A vidék gazdasági fejlesztése érdekében létrehozható programokat jelenti, amelyekhez pályázat útján nyerhető el a támogatás. Valójában az EU akkor még 15 tagállamának elszegényedő vidéki térségeit kívánták vele megmenteni, feléleszteni mintegy húsz évvel ezelőtt. Ebbe a kis zsákfaluba is jutott a támogatásból, egyik évben ravatalozót építettek belőle, a másikban pedig lecserélték a „falubuszt”, ha már a vasútvonalat bezárták erre felé.

Addig is a másik szomszéd településre megyek tejért, mert ott legalább a tehenészetből származó palackozott tejet árulják egy piciny boltban. Igaz ki van írva fölülük, hogy csak forralás után fogyaszthatók.

FARAGÓ FERENC

TANYAI SZILÁNKOK

Rossz iskola az, amelyben semmit sem szabad a gyermekeknek, ennél csak az a rosszabb, amelyben mindent szabad.

***

Ha valami érthető, még nem biztos, hogy van valami értelme is. – Ha valami nem érthető, még nem biztos, hogy értelmetlen is.

***

A „tegnapiányos” mából nem lesz igazi holnap.

***

A *múlhatatlanság* csak a *múlandóban* ismerhető fel.

***

Gyakran azért nem kapunk helyes *válaszokat*, mert már a *kérdések* föltevését elhibázzuk.

***

Minden embernek taníthatok valamit – ennyiben *tanítója* vagyok. Minden embertől tanulhatok valamit – ennyiben *tanítványa* vagyok.

***

Nézőpont. Aki ma *forradalmár* – holnap terrorista, aki ma *terrorista* – holnap forradalmár. Nincs különbség!

***

A szellemi életben a *szakemberek* mindent elrontanak, a még egyedüli remény a szellemi élet *dilettánsaiban* van.

***

Mindig az a kő repül feléd, amit te dobtál el; *valahol, valamikor, valakinek, valamiért...*

***

Legyen bátorságunk kimondani, amit *gondolunk!* Legyen bátorságunk nem kimondani, amit *nem gondolunk!*

***

A boldogság *eloszlik*, ha nem *osztják* meg.

***